

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta práce

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Adéla Lachoutová

Název práce:

Domov jako rukojmí města aneb rezidenční odcizení v kontextu sociálně vyloučených lokalit

---

Oponentka: PhDr. Tereza Šlehoferová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem práce je s využitím konceptu rezidenčního odcizení „*uchopit problematiku vyloučení z bydlení v kontextu soudobé společnosti a porozumět žité rezidenční zkušenosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit v menším západočeském městě, zejména způsobu, jakým se rezidenční odcizení v životech místních obyvatel projevuje, jak utváří jejich vnímání sebe sama, jejich každodennost a vztah k místu bydliště*“, jak uvádí autorka na s. 3; dílčím cílem je poté „*analyzovat, jakým způsobem ovlivňuje jejich každodenní žitou zkušenost permanentní ohrožení ztrátou bydlení a jaké jsou strategie, kterými se s tímto rizikem místní obyvatelé vyrovnávají*“, jak je rovněž uvedeno na s. 3. Lze konstatovat, že cíl práce byl naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Po dobře zpracovaném úvodu práce (kde možná schází představení celé práce, resp. obsahu práce a dílčích kapitol) následuje teoretická část práce. Ta přináší představení klíčových konceptů spojených s tématem sociálního vyloučení, jeho propojení s neoliberalními principy a/nebo stigmatizací či etnizací, a také popis situace vyloučení z bydlení v českém kontextu. Následuje představení konceptu odcizení, který je důležitým teoretickým aparátem aplikovaným na téma rezidenčního odcizení jako „produktu“ nejistého bydlení; rovněž je zde vhodně pojednáno o konceptu rezidenčního odcizení i konceptu ontologické jistoty, vč. definice domova ve vztahu k bydlení jako jeho klíčového atributu či tématu rezidenčního útlaku (bydlení coby nástroj útlaku a nadvlády). Představené koncepty tvoří srozumitelný a dobře zpracovaný teoretický rámec opřený o relevantní zdroje.

Následuje kapitola věnovaná popisu metodologie, která je ve výzkumu používána, je popisována kvalitativní výzkumná metoda, (návrátové) zúčastněné pozorování a polostrukturované rozhovory, pozornost je rovněž vhodně zaměřena na etické hledisko a dilemata výzkumu, která plynou z autorčiny role výzkumnice a sociální pracovnice ve zkoumaném terénu; relevantní je i zamyšlení nad povahou dat i poznámky k pozicionalitě a roli výzkumníka v terénu nebo autoetnografii. V části 3 jsou popsány i postupy ve Vlastním výzkumu a zkoumaná populace, mj. je zde pojednáno o tom, že autorka realizovala devět polostrukturovaných rozhovorů s jedenácti participanty a se sociálními pracovníci i představiteli města. V této části práce mohl být uveden i anonymizovaný přehled všech participantů a participantek výzkumu s klíčovými atributy (např. věk, bydliště, povolání, doba pobytu v lokalitě, vztah s ostatními informátory/informátkami, lokalita Horní nebo Dolní, vazby jednotlivých informátorů v rodinách A, B, C, apod.); tyto informace jsou pak dále rozesety na několika místech v textu v empirické části 4, kde ale spíše odvádějí pozornost od představených a analyzovaných dat, o každém informátorovi se dovídáme i jiné penzum informací, a zároveň je mírně obtížné se

k charakteristikám jednotlivých osob vracet, vyznat se ve vzájemných vztazích, pokud jsou informace umístěny porůznu v textu; tyto a další atributy mohly navíc sloužit pro detailnější interpretaci dat (např. případný jiný náhled mužů/žen nebo osob různého věku, rodinné situace, aj.).

Empirická část práce (kap. 4) je dobře zpracovaná, přináší hlavní zjištění z výzkumu, je koncipována do dvou hlavních částí, v první jsou prostřednictvím konceptu rezidenčního odcizení charakterizovány zkoumané lokality (Horní/Dolní), druhá se zaměřuje na strategie uplatňované v souvislosti s ohrožením ztrátou bydlení. Tato část práce je zdařilá, místy přináší velmi zajímavé postřehy a interpretace dat, nicméně vše ještě mohlo být dotaženější tím, že by zde bylo odkazováno na literaturu z teoretické části práce (např. Peter Marcus, 1975 a další) nebo zde mohla být představena dílčí shrnutí, v rámci nichž by byla vlastní zjištění podložena koncepty z úvodní teoretické části (i spolu s odkazy). Závěr přináší vcelku srozumitelnou tečku za dobře odvedenou prací, nicméně užší propojení teoretické a empirické části do značné míry schází i zde, což je škoda, více je zde pozornost soustředěna na možná řešení situace (možná i způsobené rolí sociální pracovnice autorky) než případný posun/podložení teorie na základě dat (role výzkumnice).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Po formální stránce práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Styl psaní je autentický, místy až poetický, což ale neubírá na odbornosti projevu autorky, naopak zlepšuje čtivost textu. Gramatické ani stylistické chyby práce v zásadě neobsahuje; drobnou korekci by si zasloužilo anglické resumé. Práce s literaturou a odkazy je standardní, mírně nestandardní je odkazování na předchozí citaci v textu pouze uvedením čísel/stránek v závorce (např. s. 2 *jej lze v tomto smyslu chápat jako prodloužení lidského těla* (16-17), s. 3 *prožíváme jej jako odcizené* (46) – zde je myšleno asi odkazování na předchozí citaci v odstavci Madden and Marcuse 2020; toto využito i jinde v textu). Přílohou práce je fotodokumentace zkoumaných lokalit, která vhodně doplňuje text.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem z předložené práce je pozitivní. Autorka velmi dobře představila výchozí teoretické koncepty, zvolila vhodnou metodu a provedla velmi zdařilý výzkum, jehož výsledky výborně prezentovala. Drobnou výtkou je, že práci schází explicitnější propojení teoretické báze práce, např. i formou diskuse s autory citovanými v první části práce nebo jiným způsobem prezentované podložení vlastních zjištění teoretickými koncepty, případně i polemika s autory/teoretickými koncepty podložená argumentací vycházející z vlastních dat.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- V práci popisujete, že během samotného výzkumu předurčilo Vaši roli ve výzkumném terénu a způsob, jakým Vás jeho participanti a participantky posléze vnímali to, že jste v dané lokalitě byla sociální pracovnicí. *Mohla tato skutečnost ovlivnit i výsledky Vašeho výzkumu? V jakém ohledu?*
- Uveďte příklad některého z vašich zjištění z terénu a vztáhněte jej na vybranou teorii/teoretický koncept; na uvedeném příkladu z vlastního výzkumu tento teoretický koncept potvrďte/doplňte/přip. s ním polemizujte.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Výborně-velmi dobře.

Datum: 28. 8. 2023

Podpis:

